EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 4. 6. 2025
COM(2025) 213 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Cypru

{SWD(2025) 213 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Cypru

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97[1], a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

Všeobecné úvahy

(1) V nariadení (EÚ) 2024/1263, ktoré nadobudlo účinnosť 30. apríla 2024, sa uvádzajú ciele rámca správy hospodárskych záležitostí, ktorého cieľom je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií, ako aj predchádzať nadmerným deficitom verejných financií. V nariadení sa stanovuje, že Rada a Komisia vykonávajú mnohostranný dohľad v kontexte európskeho semestra v súlade s cieľmi a požiadavkami stanovenými v ZFEÚ. Európsky semester zahŕňa predovšetkým formulovanie odporúčaní pre

[1] Ú. v. EÚ L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[2] Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

jednotlivé krajiny a dohľad nad ich vykonávaním. V nariadení sa podporuje aj zodpovednosť členských štátov za fiškálnu politiku a zdôrazňuje sa v ňom strednodobý horizont spolu s účinnejším a koherentnejším presadzovaním. Každý členský štát musí Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán obsahujúci jeho fiškálne, reformné a investičné záväzky na obdobie štyroch alebo piatich rokov v závislosti od dĺžky vnútroštátneho legislatívneho obdobia. Trajektória vývoja čistých výdavkov[3] v týchto plánoch musí byť v súlade s požiadavkami nariadenia vrátane požiadaviek na to, aby do konca obdobia úprav verejný dlh dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend, alebo aby zostal na obozretnej úrovni pod 60 % hrubého domáceho produktu (HDP), a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte znížil pod referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a/alebo sa udržiaval pod touto referenčnou hodnotou. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení, môže sa obdobie úprav predĺžiť najviac o tri roky.

(2) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[4], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „RRF“), nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. RRF poskytuje členským štátom finančnú podporu na realizáciu reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. RRF pomáha v súlade s prioritami európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a zároveň presadzovať udržateľné reformy a investície, najmä s cieľom podporovať zelenú a digitálnu transformáciu a posilňovať odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci Únie a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(3) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435[5] (ďalej len „nariadenie REPowerEU“), ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť Únie od dovozu ruských fosílnych palív. Pomáha to dosiahnuť energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do Únie, pričom sa zároveň zvyšuje miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Cyprus pridal do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

(4) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Cyprus predložil Komisii 17. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy

---

[3] Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263: „čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov; ii) diskrečných príjmových opatrení; iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie; iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou; v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

[4] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[5] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa. eu/eli/reg/2023/435/oj).

a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie stanovenými v prílohe V. Rada 20. júla 2021 prijala vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Cypru[6], ktoré bolo zmenené 8. decembra 2023 na základe článku 18 ods. 2 s cieľom aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu, ako aj s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU[7]. Uvoľnenie splátok je podmienené prijatím rozhodnutia Komisiou v súlade s článkom 24 ods. 5, v ktorom sa uvádza, že Cyprus uspokojivo dosiahol príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom dosiahnutí míľnikov a cieľov, vyžaduje sa, aby v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté pri rovnakej reforme alebo investíciách, nedošlo k zvratu.

(5) Rada 21. januára 2025 na základe odporúčania Komisie prijala odporúčanie, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Cypru[8]. Plán bol predložený v súlade s článkom 11 a článkom 36 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2024/1263, vzťahuje sa na obdobie 2025 až 2028 a predstavuje fiškálnu úpravu rozloženú na obdobie štyroch rokov.

(6) Komisia 26. novembra 2024 prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Cypru na rok 2025. V ten istý deň Komisia prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania na rok 2025, v ktorej Cyprus určila za jeden z členských štátov, v prípade ktorých bude potrebné hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2025, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny[9] 13. mája 2025 a spoločnú správu o zamestnanosti 10. marca 2025.

(7) Komisia uverejnila 29. januára 2025 Kompas konkurencieschopnosti – strategický rámec, ktorého cieľom je posilniť globálnu konkurencieschopnosť EÚ v nasledujúcich piatich rokoch. Identifikujú sa v ňom tri transformačné požiadavky udržateľného hospodárskeho rastu: i) inovácie; ii) dekarbonizácia a konkurencieschopnosť a iii) bezpečnosť. V záujme preklenutia inovačnej priepasti sa EÚ zameriava na podporu priemyselných inovácií, podporu rastu startupov prostredníctvom iniciatív, ako je stratégia EÚ pre startupy a scaleupy, a na podporu prijímania pokročilých technológií, ako je umelá inteligencia a kvantová výpočtová technika. Komisia v snahe o ekologickejšie hospodárstvo načrtla komplexný Akčný plán pre cenovo dostupnú energiu a Dohodu o čistom priemysle, ktorými sa zabezpečí, aby prechod na čistú energiu zostal nákladovo efektívny a priaznivý pre konkurencieschopnosť, najmä pre energeticky náročné odvetvia, a aby predstavoval hnaciu silu rastu. V záujme znižovania nadmernej závislosti a zvyšovania bezpečnosti je Únia odhodlaná posilniť globálne obchodné partnerstvá, diverzifikovať dodávateľské reťazce a zabezpečiť prístup ku kritickým surovinám a čistým zdrojom energie. Tieto priority sú podporené horizontálnymi faktormi, konkrétne zjednodušovaním právnych predpisov,

---

6 Vykonávacie rozhodnutie Rady z 20. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Cypru (10686/2021).

7 Vykonávacie rozhodnutie Rady z 8. decembra 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie z 20. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Cypru (15571/2024).

8 Odporúčanie Rady z 21. januára 2025, ktorým sa schvaľuje strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Cypru (Ú. v. EÚ C/2025/10/2).

9 Odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny z 13. mája 2025 (Ú. v. EÚ C/2025/2782, 13.5.2025, ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).)

prehlbovaním jednotného trhu, financovaním konkurencieschopnosti a európskou úniou úspor a investícií, podporou zručností a kvalitných pracovných miest a lepšou koordináciou politík EÚ. Kompas pre konkurencieschopnosť je zosúladený s európskym semestrom, čím sa zabezpečuje, aby hospodárske politiky členských štátov boli konzistentné so strategickými cieľmi Komisie, čím sa vytvára jednotný prístup k správe hospodárskych záležitostí, ktorý podporuje udržateľný rast, inovácie a odolnosť v celej Únii.

(8) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2025 naďalej vyvíja súbežne s vykonávaním RRF. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je naďalej nevyhnutné, aby sa plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny sú naďalej rovnako relevantné pre posúdenie zmenených plánov obnovy a odolnosti v súlade s článkom 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(9) Odporúčania pre jednotlivé krajiny na rok 2025 sa vzťahujú na kľúčové výzvy v oblasti hospodárskej politiky, ktoré sa dostatočne neriešia opatreniami zahrnutými v plánoch obnovy a odolnosti, pričom sa zohľadňujú príslušné výzvy identifikované v odporúčaniach na roky 2019 – 2024.

(10) Komisia 4. júna 2025 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Cypru na rok 2025. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Cyprus dosiahol pri plnení príslušných odporúčaní, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Cypru. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali najnaliehavejšie výzvy, ktorým Cyprus čelí. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Cypru pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

(11) Komisia vykonala v súvislosti s Cyprom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011. Hlavné zistenia posúdenia, ktoré vykonala Komisia v súvislosti s makroekonomickou zraniteľnosťou Cypru na účely uvedeného nariadenia, boli uverejnené 13. mája 2025[10]. Komisia 4. júna 2025 dospela k záveru, že na Cypre už neexistujú makroekonomické nerovnováhy. Predovšetkým zraniteľnosti súvisiace so zahraničným a súkromným dlhom ustupujú, čiastočne v dôsledku silného hospodárskeho rastu, pričom znižovanie verejného dlhu ďalej podporujú pokračujúce rozpočtové prebytky; deficit bežného účtu zostáva značný. Cyprus dosiahol významný pokrok vo vykonávaní opatrení na riešenie svojich zraniteľností. Pomer dlhu domácností a nefinančných podnikov k HDP klesá, a to najmä vďaka silnému účinku menovateľa vďaka vysokému rastu nominálneho HDP. Veľký podiel podnikového dlhu majú účelovo vytvorené subjekty, ktorých veritelia sa nachádzajú mimo Cypru, čo predstavuje obmedzené riziká pre hospodárstvo. Okrem toho objem nesplácaných úverov v držbe bánk výrazne klesá v dôsledku predaja, odpisov a splácania. Klesajú aj nesplácané úvery v držbe spoločností nadobúdajúcich úvery, čo vedie k ďalšiemu znižovaniu dlhu. Verejný dlh sa rýchlo znižuje a predpokladá sa, že Cyprus si udrží rozpočtové prebytky. Napriek poklesu v roku 2024 zostáva deficit bežného účtu zvýšený a očakáva sa, že sa zlepší len nepatrne;

[10] SWD(2025) 68 final.

záporná čistá medzinárodná investičná pozícia zostáva značná, ale je výrazne nadhodnotená v dôsledku prítomnosti účelovo vytvorených subjektov bez významných priamych väzieb na domáce hospodárstvo. Cyprus dosahuje pokrok v oblasti politiky zameranej na riešenie svojich zraniteľností. Konkrétne sa v roku 2024 začal v plnej miere uplatňovať rámec zaisťovania aktív a očakáva sa, že právne predpisy zamerané na uľahčenie riešenia nesplácaných úverov prispejú k zmierneniu zadlženosti domácností a zvýšeniu ich úspor.

Posúdenie výročnej správy o pokroku

(12) Rada 21. januára 2025 odporučila Cypru tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov: 6,0 % v roku 2025, 5,0 % v roku 2026, 5,4 % v roku 2027 a 4,3 % v roku 2028, čo zodpovedá maximálnym kumulatívnym mieram rastu vypočítaným s odkazom na rok 2023, a to 8,9 % v roku 2025, 14,3 % v roku 2026, 20,5 % v roku 2027 a 25,7 % v roku 2028. Cyprus 30. apríla 2025 predložil výročnú správu o pokroku[11] týkajúcu sa dodržiavania odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov a realizácie reforiem a investícií reagujúcich na hlavné výzvy identifikované v odporúčaniach pre Cyprus v rámci európskeho semestra. Vo výročnej správe o pokroku sa zohľadňujú aj polročné správy Cypru o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti v súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(13) Útočná vojna Ruska proti Ukrajine a jej dôsledky predstavujú pre Európsku úniu existenčnú výzvu. Komisia odporučila koordinovane aktivovať národnú únikovú doložku Paktu stability a rastu s cieľom podporiť úsilie EÚ o dosiahnutie rýchleho a výrazného zvýšenia výdavkov na obranu a tento návrh uvítala Európska rada 6. marca 2025.

(14) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat[12], prebytok verejných financií Cypru vzrástol z 1,7 % HDP v roku 2023 na 4,3 % HDP v roku 2024, zatiaľ čo dlh verejnej správy klesol zo 73,6 % HDP na konci roka 2023 na 65,0 % HDP na konci roka 2024. Podľa výpočtov Komisie tento vývoj zodpovedá miere rastu čistých výdavkov na úrovni 2,9 % v roku 2024. Cyprus vo výročnej správe o pokroku odhaduje rast čistých výdavkov v roku 2024 na 3,2 %. Komisia odhaduje, že rast čistých výdavkov bol nižší než vo výročnej správe o pokroku. Rozdiel medzi výpočtami Komisie a odhadmi vnútroštátnych orgánov je spôsobený nižšími celkovými výdavkami a vyššími odpočtami na vnútroštátne spolufinancovanie programov EÚ, ktoré odrážajú novšie dostupné údaje[13]. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky[14], ktoré

---

[11] Výročné správy o pokroku 2025 sú k dispozícii na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en

[12] Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2025.

[13] Údaje Komisie za rok 2024 vychádzajú z výsledných údajov v súlade s fiškálnym oznámením z apríla 2025, zatiaľ čo vnútroštátne orgány vychádzajú zo starších údajov.

[14] Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, v roku 2024 reštriktívne, a to na úrovni 1,9 % HDP.

(15) Podľa výročnej správy o pokroku sa v makroekonomickom scenári, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy Cypru, očakáva rast reálneho HDP na úrovni 3,1 % v rokoch 2025 aj 2026, zatiaľ čo inflácia podľa HICP by mala dosiahnuť 1,9 % v roku 2025 a 2,1 % v roku 2026. V prognóze Komisie z jari 2025 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 3,0 % v roku 2025 a o 2,5 % v roku 2026, zatiaľ čo inflácia podľa HICP má byť na úrovni 2,0 % v roku 2025 aj v roku 2026.

(16) Vo výročnej správe o pokroku sa očakáva, že prebytok verejných financií sa v roku 2025 zníži na 3,5 % HDP, zatiaľ čo pomer verejného dlhu k HDP na konci roka 2025 klesne na 57,4 %. Tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 6,8 % v roku 2025. Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá prebytok verejných financií v roku 2025 vo výške 3,5 % HDP. Podľa výpočtov Komisie tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 7,3 % v roku 2025. Tieto vyššie prognózy rastu čistých výdavkov ako vo výročnej správe o pokroku vyplývajú z toho, že Komisia očakáva v roku 2025 o niečo výraznejšie zvýšenie rastu čistých výdavkov, hoci vychádza z nižšieho základu. Podľa odhadov Komisie sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky, ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, budú v roku 2025 expanzívne, a to na úrovni 1,1 % HDP. Pomer dlhu verejnej správy k HDP má do konca roka 2025 klesnúť na 58,0 %. Zníženie pomeru dlhu k HDP v roku 2025 odráža najmä vysoký prebytok verejných financií spolu so stabilným hospodárskym rastom.

(17) Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa očakáva, že z nenávratnej podpory („grantov“) z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa v roku 2025 budú financovať výdavky verejnej správy vo výške 1,1 % HDP v porovnaní s 0,4 % HDP v roku 2024. Výdavky financované z nenávratnej podpory v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti umožňujú realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií a verejný dlh Cypru.

(18) Výdavky verejnej správy na obranu na Cypre boli vo výške 1,7 % HDP v roku 2021, 1,5 % HDP v roku 2022 a 1,9 % HDP v roku 2023[15]. Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že výdavky na obranu dosiahnu výšku 1,4 % HDP v roku 2024 aj v roku 2025. To zodpovedá poklesu o 0,3 percentuálneho bodu HDP v porovnaní s rokom 2021.

(19) Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že čisté výdavky na Cypru vzrastú v roku 2025 o 7,3 % a v rokoch 2024 a 2025 kumulatívne o 10,4 %. Na základe prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že rast čistých výdavkov Cypru v roku 2025 bude vyšší než odporúčaná maximálna miera rastu, čo medziročne zodpovedá odchýlke[16] vo výške 0,5 % HDP. Pri spoločnom posudzovaní rokov 2024 a 2025 sa takisto predpokladá, že kumulatívna miera rastu čistých výdavkov bude vyššia ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke 0,5 % HDP. Predpokladaná odchýlka presahuje prahovú hodnotu 0,3 % HDP pre ročnú odchýlku,

[15] Eurostat, štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (COFOG).

[16] Od roku 2026 sa tieto údaje budú uvádzať na kontrolnom účte, ktorý sa zriadi v súlade s článkom 22 nariadenia (EÚ) 2024/1263.

ale nepresahuje prahovú hodnotu 0,6 % HDP pre kumulatívnu odchýlku. Celkovo to znamená, že keď budú na jar budúceho roka k dispozícii výsledné údaje za rok 2025, existuje riziko odchýlky od odporúčaného maximálneho čistého rastu výdavkov.

(20) Vo výročnej správe o pokroku sa očakáva, že prebytok verejných financií sa v roku 2026 zvýši na 3,7 % HDP, zatiaľ čo pomer verejného dlhu k HDP sa na konci roka 2026 zníži na 52,6 %. Vo výročnej správe o pokroku sa po roku 2026 predpokladá, že prebytok verejných financií zostane v rokoch 2027 a 2028 na úrovni 3,7 % HDP. Na druhej strane sa predpokladá, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa po roku 2026 zníži na 48,4 % v roku 2027 a na 43,3 % v roku 2028. Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2025 predpokladá, že prebytok verejných financií bude v roku 2026 na úrovni 3,4 % HDP. Tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 5,4 % v roku 2026. Podľa odhadov Komisie sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky, ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, budú v roku 2026 reštriktívne, a to na úrovni 0,6 % HDP. Komisia predpokladá, že pomer verejného dlhu k HDP sa do konca roka 2026 zníži na 51,9 %. Zníženie pomeru dlhu k HDP v roku 2026 odráža najmä vysoký prebytok verejných financií spolu so stabilným hospodárskym rastom.

Kľúčové výzvy v príslušných oblastiach politiky

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú realizovať do roku 2026. Očakáva sa, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné dokončiť účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Cypru využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. Ak má Cyprus splniť záväzky plánu obnovy a odolnosti do augusta 2026, je nevyhnutné, aby urýchlil realizáciu reforiem a investícií riešením relevantných výziev. Cyprus by mal zvýšiť svoje administratívne kapacity s cieľom účinne dohliadať na vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, urýchliť realizáciu investícií a udržať pokrok pri vykonávaní kľúčových reforiem. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(22) Na Cypre sa urýchlilo vykonávanie programu politiky súdržnosti, ktorý zahŕňa podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Fondu na spravodlivú transformáciu (FST), Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) a Kohézneho fondu (KF). Je dôležité pokračovať v úsilí o zabezpečenie rýchleho vykonávania tohto programu a zároveň maximalizovať jeho vplyv v praxi. Cyprus už v rámci svojho programu politiky súdržnosti prijíma opatrenia na podporu konkurencieschopnosti a rastu. Cyprus zároveň naďalej čelí výzvam zahŕňajúcim rastúce teploty a riziká sucha, ktoré zvyšujú tlak na zásobovanie vodou a kritickú infraštruktúru, ako aj nedostatok pracovnej sily a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami. V súlade s článkom 18 nariadenia (EÚ) 2021/1060 je Cyprus povinný – v rámci

strednodobého preskúmania fondov politiky súdržnosti – preskúmať svoj program a zohľadniť pritom okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre Cyprus na rok 2024. Návrhmi Komisie prijatými 1. apríla 2025[17] sa predlžuje lehota na predloženie posúdenia výsledku strednodobého preskúmania na obdobie po 31. marci 2025. Uvedený návrh zároveň poskytuje flexibilitu s cieľom pomôcť urýchliť vykonávanie programov a zvýšiť stimuly pre členské štáty, aby pridelili zdroje politiky súdržnosti na päť strategických prioritných oblastí Únie, konkrétne na konkurencieschopnosť v oblasti strategických technológií, obrany, bývania, odolnosti vodných zdrojov a energetickej transformácie.

(23) Platforma strategických technológií pre Európu (STEP) predstavuje príležitosť investovať do kľúčovej strategickej priority EÚ posilnením konkurencieschopnosti EÚ. STEP poskytuje finančné prostriedky prostredníctvom 11 existujúcich fondov EÚ. Členské štáty môžu prispieť aj do Programu InvestEU, ktorým sa podporujú investície do prioritných oblastí. Cyprus by mohol využiť tieto iniciatívy na podporu vývoja alebo výroby kritických technológií vrátane čistých technológií efektívne využívajúcich zdroje.

(24) Okrem hospodárskych a sociálnych výziev, ktoré sa riešia v rámci plánu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, čelí Cyprus niekoľkým ďalším výzvam súvisiacim s výskumom a inováciami, prístupom k financiám, podnikateľským prostredím, energetickou transformáciou, adaptáciou na zmenu klímy, nesúladom medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a nedostatkom pracovnej sily.

(25) Verejné a súkromné investície do výskumu a vývoja na Cypre sú naďalej medzi najnižšími v EÚ, pričom intenzita verejného výskumu a vývoja bude v roku 2023 stagnovať na úrovni 0,29 % HDP (priemer EÚ: 0,72 %) a intenzita výskumu a vývoja v podnikateľskom sektore klesla na 0,28 %, čo je päťkrát menej ako priemer EÚ. Vyplýva to zo štrukturálnych faktorov, ako je hospodárstvo založené na službách, obmedzený počet veľkých podnikov, nedostatočne rozvinutý trh so súkromným kapitálom a nízky rozpočet na stimuly. Napriek nízkemu financovaniu má Cyprus silné vedecké výstupy, ale komercializácia je slabá, pričom v roku 2022 bolo podaných len 0,7 patentových prihlášok na 1 miliardu EUR HDP (priemer EÚ: 3,2). Inovačný ekosystém je roztrieštený, so slabými prepojeniami medzi univerzitami, startupmi, vládou a finančným sektorom. Počet absolventov vedných, technologických, inžinierskych a matematických odborov (STEM) klesá a hustota výskumných pracovníkov je stále nízka. V súčasnej stratégii výskumu a inovácií chýbajú cieľové hodnoty a ukazovatele, mechanizmus monitorovania a hodnotenia, posudzovanie vplyvu a dlhodobé financovanie, pričom treba zlepšiť právny rámec pre komercializáciu a vysokorizikový kapitál.

(26) Podporovanie investícií, inovácií a hospodárskej odolnosti si vyžaduje dobre fungujúci a diverzifikovaný finančný systém. Na Cypre je prístup k alternatívnym nástrojom sporenia a investovania naďalej obmedzený a kapitálové trhy nie sú dostatočne rozvinuté. Bankový sektor je solídny, ale nebankové financovanie sa naďalej nedostatočne využíva a závislosť domácností od tradičných bankových vkladov pretrváva, čo bráni toku kapitálu do produktívnejších investícií. Úroveň finančnej

[17] Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1058 a (EÚ) 2021/1056, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na riešenie strategických výziev v rámci strednodobého preskúmania – COM(2025) 123 final.

gramotnosti je v porovnaní s priemerom EÚ stále nízka, čo obmedzuje schopnosť a motiváciu domácností zapojiť sa do diverzifikovaných investičných stratégií. Okrem toho v dôsledku obmedzenej prítomnosti inštitucionálnych investorov a rizikového kapitálu majú inovačné podniky a startupy obmedzený prístup k možnostiam financovania.

(27) Ako sa stanovuje v Kompase konkurencieschopnosti, všetky inštitúcie EÚ, národné aj miestne inštitúcie musia vynaložiť veľké úsilie na vytvorenie jednoduchších pravidiel a urýchlenie administratívnych postupov. Komisia stanovila ambiciózne ciele v oblasti zníženia administratívnej záťaže: aspoň o 25 % a aspoň o 35 % v prípade MSP; a zriadila nové nástroje na dosiahnutie týchto cieľov vrátane systematického stresového testovania súboru právnych predpisov EÚ a posilneného dialógu so zainteresovanými stranami. Na to, aby Cyprus splnil túto ambíciu, musí takisto prijať opatrenia. 68 % podnikov považuje pri podnikaní na Cypre zložitosť administratívnych postupov za problém pre ich spoločnosť[18]. Na podporu investícií, inovácií a podnikania je nevyhnutné regulačné prostredie priaznivé pre podnikanie. Cyprus dosiahol pokrok v zlepšovaní svojho podnikateľského prostredia vrátane reforiem na zjednodušenie zápisu do obchodného registra a obmedzenie oneskorených platieb v transakciách medzi podnikmi a medzi verejnou správou a podnikmi. Zároveň však pretrvávajú značné regulačné a administratívne prekážky. Na dynamiku podnikania naďalej vplývajú zložité postupy vydávania licencií a povolení, vysoké náklady malých a stredných podnikov na dodržiavanie daňových predpisov a prekážky brániace hospodárskej súťaži v oblasti maloobchodných a odborných služieb.

(28) Správa a riadenie štátnych podnikov stále nespĺňa medzinárodné normy a má nedostatky v oblastiach, ako je politika vlastníctva a finančná transparentnosť. Cyprus nedávno zriadil poradnú radu pre menovanie správnych rád štátnych podnikov a prijal opatrenia na zlepšenie finančného dohľadu. Účinnému monitorovaniu však bráni absencia povinných vykazovacích povinností a komplexného zoznamu verejných subjektov. Vyvoláva to aj obavy týkajúce sa správy a riadenia, zodpovednosti a kvality a cien služieb v odvetviach, ktoré sú prevažne pod kontrolou štátnych podnikov, ako je napríklad odvetvie elektriny. Na riešenie týchto výziev je nevyhnutné vytvoriť pravidelne aktualizovaný zoznam verejných subjektov a prijať koordinovaný prístup k reformám zahŕňajúci všetky zainteresované strany. Malo by to zahŕňať vypracovanie jasnej politiky vlastníctva štátnych podnikov, v ktorej sa vymedzia úlohy, povinnosti a zodpovednosti inštitúcií vykonávajúcich dohľad nad štátnymi podnikmi.

(29) Cyprus naďalej napreduje v energetickej transformácii, najmä zvyšovaním výroby energie z obnoviteľných zdrojov. Ropa a ropné výrobky však stále predstavujú hlavnú časť spotreby energie a krajina musí ešte viac urýchliť postupné vyraďovanie fosílnych palív vo všetkých odvetviach. Toto pokračujúce využívanie fosílnych palív predstavuje významnú výzvu pre zníženie celkových emisií skleníkových plynov a pre splnenie cieľa Cypru do roku 2030 podľa nariadenia o spoločnom úsilí. Energetická izolácia pretrváva a je potrebné ju prekonať urýchlením projektu prepojovacieho vedenia Great Sea, ktorý je poznačený oneskoreniami. Je nevyhnutné rozšíriť a modernizovať cyperskú elektrizačnú sústavu a sieť, a najmä systémy uskladňovania energie z obnoviteľných zdrojov. Rozvoj systémov uskladňovania energie z obnoviteľných zdrojov má zásadný význam pre zvýšenie kapacity energie

[18] Postoje podnikov ku korupcii v EÚ (*Businesses' attitudes towards corruption in the EU*), krátka správa, správa Eurobarometra (apríl 2024).

z obnoviteľných zdrojov v prenosovej sústave a na obmedzenie znižovania výroby energie. Udržateľná a cenovo dostupná doprava zostáva prioritou, keďže cyperský sektor dopravy čelí rastúcej spotrebe energie, úplnej závislosti od cestnej nákladnej dopravy a obmedzeným stimulom a infraštruktúre na elektrifikáciu vozového parku. Vysoká závislosť krajiny od dovozu energie zvyšuje vonkajšie zraniteľnosť sektora. Hlbšou integráciou obnoviteľných zdrojov energie do energetického mixu by sa posilnila odolnosť hospodárstva voči vonkajším otrasom v energetike a zvýšila atraktívnosť krajiny pre výrobné zahraničné investície. Cyprus musí zintenzívniť svoje úsilie zamerané na využívanie súkromného financovania na zlepšenie energetickej efektívnosti a obnovu zameranú na energetickú efektívnosť, najmä budov s najhoršou energetickou hospodárnosťou, ktoré vystavujú zraniteľných spotrebiteľov energetickej chudobe, a to okrem iného podnietením svojich finančných inštitúcií, aby sa zapojili do európskej koalície na financovanie energetickej efektívnosti.

(30) Energetická chudoba a cenovo dostupná elektrina sú na Cypre naliehavým problémom aj napriek tomu, že boli zavedené cielené podporné opatrenia. Cyprus patrí medzi krajiny s najvyššími cenami elektriny pre domácnosti v EÚ, v dôsledku čoho sú najmä zraniteľní spotrebitelia vystavení značnému finančnému tlaku. Stále sú rozšírené nedoplatky za služby spojené s bývaním a štrukturálne problémy, ako je zatekanie a vlhkosť. Domácnosti takisto výrazne zaťažujú vysoké náklady na chladenie.

(31) Cyprus čelí významným environmentálnym výzvam, najmä v súvislosti s nedostatkom vody a nakladaním s odpadom. V roku 2022 dosiahlo využívanie vody kritickú úroveň, čo je odrazom závažného nadmerného využívania obnoviteľných vodných zdrojov. Poľnohospodárstvo, ktoré spotrebúva 88 % vody v krajine, tento problém zhoršuje z dôvodu zastaraného zavlažovania a obmedzeného využívania technológií na úsporu vody. Cyprus čelí značnému nedostatku investícií do vodohospodárskej infraštruktúry, pričom hlavné potreby sa týkajú pitnej vody a čistenia odpadových vôd. Napriek úsiliu vynaloženému v rámci akčného plánu pre obehové hospodárstvo na roky 2021 – 2027 a plánu obnovy a odolnosti je miera obehového využívania materiálov a produktivita zdrojov stále pod priemerom EÚ. V roku 2022 Cyprus recykloval len 15 % komunálneho odpadu a 70 % odpadu z obalov, pričom v krajine vzniká najviac potravinového odpadu na osobu v EÚ a nadpriemerné množstvo komunálneho odpadu. Nakladanie s odpadom by sa mohlo zlepšiť prostredníctvom poplatku za skládkovanie v rámci plánu obnovy a odolnosti, ak by sa riadne presadzoval.

(32) Cyprus je čoraz zraniteľnejší voči klimatickým rizikám vrátane prírodných požiarov, nepravidelných zrážok, sucha a búrok. Napriek plánovaným investíciám sú zdroje Cypru na adaptáciu na zmenu klímy v porovnaní s priemermi EÚ nedostatočné. Cieľom národnej adaptačnej stratégie je zvýšiť odolnosť so zameraním na udržateľné hospodárenie s vodami a ochranu pobrežia, tento prístup však zostáva do veľkej miery nezáväzný. Kľúčovými krokmi na účinné vykonávanie opatrení na adaptáciu na zmenu klímy a na to, aby Cyprus zlepšil svoju odolnosť voči zmene klímy a užšie sa zosúladil s normami EÚ, sú posilnenie správy a riadenia a zintenzívnenie spolupráce medzi ministerstvami a miestnymi orgánmi.

(33) Výkonnosť Cypru v oblasti zamestnanosti je vysoká, ale hospodársky rozvoj čoraz viac brzdí nedostatok pracovnej sily a zručností. Kľúčové odvetvia, ako je stavebníctvo, energetika, zdravotná starostlivosť, poľnohospodárstvo a ubytovacie a stravovacie služby, čelia akútnemu nedostatku, ktorý ešte zhoršuje nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a nedostatočne využívaná pracovná sila. Okrem toho je podiel mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese

vzdelávania alebo odbornej prípravy (12,9 %), stále vyšší ako priemer EÚ, najmä v prípade mladých žien. Cyprus takisto čelí výraznému poklesu dosahovania základných zručností medzi mladými ľuďmi, čo podčiarkuje najväčší nárast školskej podvýkonnosti v EÚ od roku 2018, v dôsledku faktorov, ako je obmedzená účasť na vzdelávaní v ranom detstve, neúplné vykonávanie politiky a nízka úroveň nezávislosti škôl. Toto predstavuje hlavnú prekážku v úsilí zameranom na rekvalifikáciu. Účasť na sekundárnom odbornom vzdelávaní a príprave (OVP) je naďalej obmedzená, zatiaľ čo možnosti učenia sa na pracovisku a zosúladenie s potrebami trhu práce sú nedostatočné. Podiel študentov zapísaných v odboroch STEM je najnižší v EÚ, čo prispieva k pretrvávajúcemu nedostatku v kritických oblastiach zelenej a digitálnej transformácie. Navyše digitálne zručnosti obyvateľstva v produktívnom veku sú stále nízke, najmä v rámci zraniteľných skupín, a účasť dospelých na vzdelávaní sa výrazne znížila. Vykonávajú sa reformy podporované v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a Európskeho sociálneho fondu plus, ako je zavedenie individuálnych vzdelávacích účtov, programov elektronických zručností a aktualizácie učebných plánov, ale ich plný vplyv sa ešte len prejaví.

(34) Prístup starších ľudí k službám dlhodobej starostlivosti je naďalej obmedzený a verejné výdavky patria medzi najnižšie v EÚ. Podiel ľudí vo veku 65 rokov a viac, ktorí potrebujú dlhodobú starostlivosť z dôvodu vážnych ťažkostí s osobnou starostlivosťou alebo činnosťami v domácnosti, je jeden z najvyšších v EÚ, a to 34,3 %. Rastúci podiel obyvateľstva vo veku 65 rokov a viac bude mať v nasledujúcich rokoch za následok ešte vyšší dopyt po dlhodobej starostlivosti. Problémy s prístupom ešte zhoršuje nedostatok pracovníkov v dôsledku nízkych miezd a slabého pokrytia kolektívnym vyjednávaním. S cieľom zlepšiť dostupnosť služieb, prístup k nim a ich kvalitu by Cyprus mohol zaviesť integrovaný model dlhodobej starostlivosti, ktorý by zahŕňal spoľahlivý mechanizmus zabezpečovania kvality pre všetky formy dlhodobej starostlivosti.

(35) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2025 odporučila, aby členské štáty eurozóny prijali opatrenia na plnenie odporúčania o hospodárskej politike eurozóny na rok 2025, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Cypru odporúčania 2, 3 a 5 pomáhajú pri plnení prvého odporúčania pre eurozónu týkajúceho sa konkurencieschopnosti, zatiaľ čo odporúčania 4 a 5 pomáhajú plniť druhé odporúčanie pre eurozónu týkajúce sa odolnosti a odporúčanie 1 pomáha plniť tretie odporúčanie pre eurozónu týkajúce sa makroekonomickej a finančnej stability stanovené v odporúčaní na rok 2025,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Cyprus v rokoch 2025 a 2026 prijal opatrenia s cieľom:

1. Posilniť celkové výdavky na obranu a pripravenosť v súlade so závermi Európskej rady zo 6. marca 2025. Zabezpečiť, aby čisté výdavky rešpektovali trajektóriu odporúčanú Radou 21. januára 2025.

2. Vzhľadom na uplatniteľné lehoty na včasné dokončenie reforiem a investícií podľa nariadenia (EÚ) 2021/241 urýchliť vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU. Urýchliť vykonávanie programu politiky súdržnosti, (EFRR, FST, ESF+, KF) v prípade potreby na základe príležitostí, ktoré ponúka preskúmanie v polovici trvania. V záujme zlepšovania konkurencieschopnosti optimálne využívať nástroje EÚ vrátane príležitostí, ktoré poskytuje Program InvestEU a Platforma strategických technológií pre Európu.

3. Zintenzívniť výskum a inovácie a komercializáciu výsledkov výskumu podporovaním verejných a súkromných investícií do výskumu a vývoja, posilnením synergií medzi výskumom a podnikmi a prijatím pokračujúcej dlhodobej stratégie výskumu a inovácií s ukazovateľmi vstupov a výstupov a viacročným financovaním. Uľahčiť diverzifikáciu hospodárstva a ďalšie produktívne investície umožnením alternatívnych nástrojov sporenia a investovania, zvýšením finančnej gramotnosti, uľahčením účasti na kapitálových trhoch a zlepšením prístupu podnikov k možnostiam nebankového financovania. Zjednodušiť reguláciu, zlepšiť regulačné nástroje a znížiť administratívnu záťaž, najmä so zameraním na zlepšenie postupov vydávania licencií a povolení pre investície a zakladanie nových podnikov. Zlepšiť správu a riadenie štátnych podnikov ich zosúladením s medzinárodnými najlepšími postupmi vrátane menovania správnych rád na základe schopností, politiky vlastníctva a riadenia založeného na výkonnosti.

4. Znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a ďalej diverzifikovať dodávky energie, najmä rozvojom energetických prepojení so susednými krajinami, zvýšením financovania energetickej efektívnosti, podporou udržateľnej dopravy a modernizáciou elektrizačnej sústavy a zariadení na uskladňovanie energie, aby bolo možné využívať čoraz väčší podiel obnoviteľných zdrojov energie. Riešiť energetickú chudobu. Zintenzívniť investície do infraštruktúry v oblasti vody, odpadových vôd a odpadového hospodárstva, podporovať udržateľné postupy využívania vody a zintenzívniť úsilie v oblasti predchádzania vzniku odpadu, ako aj zlepšiť triedený zber komunálneho odpadu a odpadu z obalov. Zlepšiť vykonávanie opatrení na adaptáciu na zmenu klímy zameraním sa na posilnenie inštitucionálneho rámca upravujúceho adaptáciu na zmenu klímy.

5. Riešiť nedostatok pracovnej sily a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami posilnením účasti mladých ľudí na trhu práce, ďalším zvýšením kapacity a atraktívnosti odborného vzdelávania a prípravy, ako aj podporovaním vzdelávania dospelých. Zintenzívniť politické úsilie v oblasti posilňovania zelených a digitálnych zručností. Ďalej zvyšovať účasť na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve, zlepšovať základné zručnosti a zvyšovať účasť študentov v odboroch vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM). Zlepšiť dostupnosť služieb dlhodobej starostlivosti a prístup k nim zavedením moderného, primerane financovaného integrovaného modelu dlhodobej starostlivosti.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka